

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 208)

Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/547)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-528/4761

9.12.1996

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 4.11.1996 tarihinde kararlaştırılan “Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Halen devam etmekte olan uygulamada; yurdumuza girişi vizeye tabi olup Türkiye’de geçerli ikamet tezkeresine sahip yabancıların ülkemizden çıkış yaptıklarında talepleri halinde kendileri ne müteaddit giriş veya dönuş vizesi verilerek Türkiye’ye tekrar girebilmeleri sağlanmaktadır.

Bunun aksine ikamet tezkeresi hamili olup da geçici bir süre için Türkiye dışına çıkıp, sahip olduğu ikamet tezkeresinin süresi dolmadan ülkemize dönen ve çıkışta giriş veya dönuş vizesi almamış bir yabancı sınır kapımızda re’sen tekrar vizeye tabi tutulmaktadır.

Halbuki genel olarak uluslararası uygulamada, kalacağı ülkede ikamet izni sahibi bir yabancı bu izninin süresi geçerli olduğu müddetçe, geçici olarak ikamet ettiği ülkeye giriş ve çıkışlarında vizeye tabi tutulmamakta sadece geçerli ikamet tezkeresinin ibrazı yeterli görülmektedir.

Bu farklı uygulamamız diğer bazı devletlerde olduğu gibi özellikle her alanda entegrasyon sürecine girdiğimiz ve mevzuat uyumu için çalışmalar yaptığımız bir dönemde öncelikle AB üyesi ülkelerin uygulamaları ile çelişki arz etmektedir.

Bu itibarla, gerek uluslararası uygulamaya paralellik sağlamak, gerek ikamet tezkeresi hamili yabancıların yakınmalarını önlemek ve gerekse yurdumuza giriş ve çıkışlarda bürokratik işlemlerin azaltularak daha basit bir uygulamaya geçilmesi hedeflenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Avrupa Birliği (AB) üyesi olan ülkelerin mevzuatı ile ülkemiz mevzuatı arasında paralellik sağlanması ve ikamet tezkeresi sahibi yabancılarından, geri dönmek üzere Türkiye dışına giden ve ikamet tezkeresinin süresi bitmeden dönenlerden vize aranmaması amacıyla 5683 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi değiştirilmektedir.

Madde 2. — Yürürlük maddesidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

İçişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu

Esas No. : 1/547

Karar No. : 40

16.1.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İçişleri Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 9.12.1996 tarihinde Başkanlığımıza sunulan, "Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" Başkanlığımızca, 12.12.1996 tarihinde Komisyonumuza havale edilmiştir. Komisyonumuz, 16.1.1997 tarihli 23 üncü toplantısında, Adalet, İçişleri ve Dışişleri Bakanlıkları temsilcilerinin de katılımıyla tasarıyı inceleyip görüşmüştür.

Mevcut uygulamaya göre, Türkiye'de ikamet tezkeresine sahip olan yabancılar, Türkiye dışına çıktıklarında, ikamet tezkerelerini mahallî zabıta makamlarına teslim etmekte ve dönüşlerinde süresi bitmemiş ise bu tezkerelerini geri alabilmektedirler. Ancak bu kişiler yurt dışına çıktıktan sonra, tekrar geriye dönebilmek için vize almak zorunda kalmaktadırlar. Tasarı ile bu uygulamaya son verilmekte; Türkiye'de oturma iznine sahip olan yabancıların ülkemiz dışına çıkmaları halinde, oturma izninin süresi bitmeden geriye dönüşlerinde vize zorunluluğu kaldırılmaktadır. Dönüş sırasında, oturma izni belgesinin yetkililere sunulması yeterli görülmektedir.

Komisyonumuzda tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmeler sırasında Komisyon üyeleri-mizce iki konunun açıklığa kavuşturulması istenmiştir:

1. Bir maddesi değiştirilmesi istenen 5683 sayılı Kanun 1950'den beri yürürlüktedir. Bu kadar uzun zaman sorunsuz biçimde uygulanmış olan bir Kanunun bir maddesi neden değiştirilmek istenmektedir?

2. Getirilmek istenen düzenleme karşılıklılık (mütekabiliyet) ilkesine uygun mudur?

Hükümet temsilcileri tarafından cevaben yapılan açıklamalarda;

— 1989 yılına kadar ülkemiz tarafından yabancı ülkelere vize uygulanmadığı; bundan dolayı da, yurt dışına çıkan yabancıların ülkemize dönüşlerinde herhangi bir sorunla karşılaşmadıkları; ülkemizce yabancı ülkelere vize uygulanmasına başlandıktan sonra, 5683 sayılı Kanunun belirtilen hükümünün sorunlar doğurmaya başladığı ve bu sorunların giderilmesi için bu tasarının hazırlanmış olduğu,

— Bugün, hiçbir ülkede, oturma iznine sahip yabancıların yurt dışına çıkışlarında geriye dönmeleri halinde vize uygulanmadığı; bu uygulamanın bir tek Türkiye'de bulunduğu; dolayısıyla bu değişikliğin yapılması halinde karşılıklılık ilkesinin zedelenmeyeceği,

— Sadece ülkemizde geçerli olan bu kuralın, yabancı ülkeler tarafından şikâyet konusu olduğu; bu kuralın değiştirilmemesi halinde, karşılıklılık ilkesi gereğince yabancı ülkelerin de, vatandaşlarımız için aynı nitelikte vize zorunluluğu getireceklerinin kendileri tarafından beyan edildiği; bu tür bir sonucun, yurt dışında milyonlarca vatandaşı bulunan ülkemiz için önemli sorunlar doğuracağı ve sonuçtan en çok ülkemizin zarar göreceği,

— Bu nedenlerle, bu kuralın bir an önce değiştirilmesi gerektiği,

Belirtilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki bu görüşmelerden sonra, tasarı ile gerekçesi uygun bulunmuş ve maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Tasarının 1 inci maddesi üzerindeki görüşmeler sırasında, Komisyon üyelerimizin bazıları, yabancı ülkelerde oturma iznine sahip Türk vatandaşlarına, buldukları ülkenin dışına çıkmaları ve tekrar geriye dönmeleri halinde vize zorunluluğu getirildiği takdirde karşılıklılık ilkesinin vatan-

daşlarımız aleyhine bozulacağı görüşünü ileri sürmüşlerdir. Bu üyelerimiz, madde metnine “karşılıklılık ilkesine bağlı kalmak koşuluyla” ibaresinin eklenmesini önermişlerdir. Buna karşılık yapılan açıklamalarda, bu tür bir uygulamaya hiçbir ülkede rastlanmadığından maddeye bu tür bir sınırlama ibaresinin konmasına gerek bulunmadığı; bir ülkede oturma izni alabilmiş bir kişinin, vize zorunluluğu getirilmek suretiyle yeniden araştırılmasının “oturma izni” kurumunun mantığına aykırı düşeceği belirtilmiştir. Madde Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere arz olunur.

Başkan
Necati Çetinkaya
Konya
Kâtip
Ersönmez Yarbay
Ankara

Üye
Ahmet Uyanık
Çankırı
Üye
Naim Geylani
Hakkari
Üye
Göksal Küçükali
İstanbul
Üye
Ali Rıza Bodur
İzmir
(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Süleyman Çelebi
Mardin

Başkanvekili
Hüsamettin Korkutata
Bingöl
Üye
Yahya Şimşek
Bursa
(Muhalifim, muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Haniî Demirkol
Eskişehir
Üye
Hayri Kozakçioğlu
İstanbul
Üye
Erdoğan Toprak
İstanbul
Üye
Kemal Albayrak
Kırıkkale
Üye
Yalçın Gürtan
Samsun
(Muhalifim)

Üye
Fethullah Erbaş
Van

KARŞIOY YAZISI

İlgili yasa değişikliği vize uygulamasını karşılıklılık ilkesine uygun biçimde düzenlemediği için oym karşıdır. 16.1.1997

Ali Rıza Bodur
İzmir

Av. Yahya Şimşek
Bursa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanununun Bir Maddesinde
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — 15.7.1950 tarihli ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanununun 13 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Geçici Olarak Türkiye'den Ayrılanlar

Madde 13. — İkamet tezkeresi sahibi yabancılardan, geri dönmek üzere Türkiye dışına giden ve ikamet tezkeresinin süresi bitmeden dönenlerden, vize aranmaz. Bu yabancıların, sınır kapılarında geçerli ikamet tezkerelerini ibraz etmeleri Türkiye'ye girişleri için yeterlidir."

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

Dışişleri Bakanı ve Başb. Yrd.

T. Çiller

Devlet Bakanı V.

M. S. Ensarioğlu

Devlet Bakanı

I. Saygın

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı V.

I. Saygın

Devlet Bakanı

M. S. Ensarioğlu

Devlet Bakanı

B. Aksoy

Devlet Bakanı

H. U. Söylemez

Devlet Bakanı

A. Yılmaz

Devlet Bakanı

B. Şeker

Adalet Bakanı

Ş. Kazan

İçişleri Bakanı

M. Ağar

Millî Eğitim Bakanı V.

B. Aksoy

Sağlık Bakanı. V.

B. Şeker

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

M. Demirci

Sanayi ve Ticaret Bakanı V.

A. Yılmaz

Kültür Bakanı

İ. Kahraman

Orman Bakanı

M. H. Dağlı

Devlet Bakanı

F. Adak

Devlet Bakanı

Doç. Dr. A. Güll

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Tekir

Devlet Bakanı

M. Altınsoy

Devlet Bakanı

L. Esengün

Devlet Bakanı

A. C. Tunç

Devlet Bakanı

G. Dağdaş

Devlet Bakanı

T. R. Güneri

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Günbey

Devlet Bakanı

Dr. A. Demircan

Millî Savunma Bakanı

T. Tayan

Maliye Bakanı

Doç. Dr. A. Şener

Bay. ve İskân Bakanı V.

M. Demirci

Ulaştırma Bakanı

Ö. Barutçu

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

N. Çelik

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. R. Kutan

Turizm Bakanı

B. Yücel

Çevre Bakanı

M. Z. Tokar

İÇİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

**Yabancıların Türkiye’de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun Bir Maddesinde
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı**

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi, Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

